

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in tožl se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 20. novembra 1934.

Štev. 130.

Odmerna pridobnine

Ni bilo morda še nikdar takšnega razburjenja med davkoplačevalci, kakor sedaj, ko so bili razgrnjeni sezname o davčni osnovi za pridobnine. Optimizem, ki ga kaže davčna uprava pri presojanju dohodkov trgovin, je ves poslovni svet naravnost porazil. Slišalo se je sicer že preje, da je davčna uprava prepričana, da dosega vsa naša podjetja velikanske dobičke, vendar pa ni nihče mislil, da bi bil mogoč tako velik optimizem davčne uprave.

Nastaja zato nujno vprašanje, če ima davčna uprava tudi stvarno podlago za svoj optimizem in če so dohodki podjetij res napredovali v tej meri, kakor misli davčna uprava! Kje bi torej mogli biti razlogi za optimizem davčne uprave.

Osnovna resnica je, da je dohodek trgovin in vseh podjetij odvisen od doseženega prometa. Pri ostri konkurenci, ki vlada danes prav na vseh poljih gospodarstva, mora zmanjšan promet naravnost usodno znižati dohodke. Popolnoma izključeno pa je, da bi pri zmanjšanem prometu moglo katerokoli podjetje doseči višje dohodke. To je narodno gospodarski aksiom, ki ga ni treba posebej razlagati. Ves poslovni svet ve, da je promet nazadoval na vsej črti. Če davčna uprava tega ne veruje davkoplačevalcem, naj povpraša državna gospodarska podjetja. In ta ji bodo odgovorila, da potrošnja pada. Tako so padli samo dohodki monopolske uprave od prodaje tobaka v pol letu za 236 milijonov. A monopolska uprava uživa vse privilegije, ki so sploh mogoči in vendar ne more ohraniti svojih dohodkov na stari višini. Število prebivalstva pa raste in bi bil torej naravni razvoj, da bi se povečali tudi dohodki monopolske uprave. A to se ni zgodilo in njeni dohodki so nazadovali. Ni treba še bolj jasnega dokaza, da je promet nazadoval, kakor je statistika dohodkov monopolske uprave.

Padel je promet, s tem možnost zaslužka, javna bremena pa so narasla. Od lani je bila uvedena cela vrsta novih davkov, novih trošarin in taks, kar je vse blago podražilo, da je zaradi tega odjem znova padel. Povišana trošarina na cement je silno zmanjšala gradbeno delavnost, kar je zopet znižalo dohodek trgovine. In kje naj najde trgovec kritje za nepričakovani izdatki, ko je moral za pet let nazaj plačati takso od službenih pogodb. Povišana pa je bila poleg tega prevoznina, uvedena še cela vrsta drugih novih taks in davkov, za katere ni bilo v zmanjšanem prometu nobene možnosti zaslužka.

Zmanjšan promet pa ima tudi to posledico, da je povečal število konkurzov in prisilnih poravnav. Vsak konkurz, vsaka prisilna poravnava pomeni za trgovca-dobavitelja izgubo, ki gre tudi v desetisoče. Treba je odpisovati, na debelo odpisovati, da izgine v teh odpisih dostikrat ves čisti dobiček.

Zmanjšanje kupne moči povzroča, da kupujejo ljudje vedno manj drago blago. Trgovec, ki je dobro založen z blagom vseh vrst, ki se potrudi, da svojim odjemalcem nudi vsakovrstno blago, je prisiljen, da zniža dražjim blagom ceno, da mu blago ne obleži neprodano. Dostikrat mora znižati ceno blagu v tej meri, da dobi za blago manj, kakor pa je sam dal za blago. A še mu blago ostaja in ceno mora znižati v še večji meri. Zopet mora trgovec odpisovati in ti odpisi so navadno znatno večji kakor pa vsi njegovi dosedanjí dohodki.

Pa tudi odstotek zaslužka se je zmanjšal. Če je mogel nekoč kalkulirati trgovec s 15% zaslužkom pri blagu, potem je danes že na 5 in manj odstotkov. A iz tega zaslužka je treba plačati vse javne davke, vsa socialna bremena, plače nameštencev, lokal, razsvetljava, vse druge davke in vrhu tega je treba s tem denarjem še preživeti sebe in svojo rodbino.

Jasno je, da vseh teh izdatkov ni mogoče kriti večini trgovcev več iz doseda-

nega dobička in da postaja vedno večje število onih, ki morajo načenjati svoj kapital. Kadar pa se načenja ta, tedaj se začenja rakova pot navzdol. Zato pa tudi ni noben slučaj, temveč samo nujna posledica razmer, da je vedno večje število odjav in da se je v zaporednih treh letih zmanjšalo v Sloveniji, ki je majhna pokrajina, število trgovin in obrtov za več ko 5300! Ali je še mogoč zgovornejši dokaz o propadanju trgovine in obrta.

Sploh nobene možnosti ni za večji razmah trgovine in obrta, temveč vsa dejstva nujno vodijo k nazadovanju trgovine. Kljub temu pa razvija davčna uprava optimizem, kakor da bi se trgovcem in obrtnikom godilo tako dobro, ko še nikoli. Ta optimizem more sicer trenutno doseči uspeh, ki

Še o tvorničskih trgovinah

G. Vladimir Arko, predsednik Centrale industrijskih korporacij, je podal novinarjem izjavo o položaju industrije v Jugoslaviji. V svoji izjavi se je dotaknil tudi zahteve trgovstva, da se trgovine tvornice ne dovolijo, če se pa dovolijo, da se enako obdačijo ko vse druge samostojne trgovine. O tej zahtevi trgovstva je dejal g. Vladimir Arko naslednje:

»Če se bo izpolnila želja trgovstva, da se namreč industrija izloči kot neposredni dobavitelj konsumentu, je veliko vprašanje in jaz v to ne verujem. Kajti danes že razmere zahtevajo, da stremi potrošnik za čim cenejšo možnostjo nakupa, ki jo bo v bodočnosti dobil ali z neposrednim nakupom pri tvorničarju ali pa po svojih konsumentskih zadržkih. Takšni pojavi pri nas že obstoje in v veseljem moremo konstatirati, da so potrošniki in kmetijske zadruge, ki predelujejo svoje potrebščine, od sirovine v lastnih podjetjih, seveda v soglasju z industrijo...«

Kakor je razvidno iz izjave g. Vladimira Arka, tvorničarji ne mislijo na to, da bi ustregli želji trgovstva. Navidezno je to njihovo stališče tudi v soglasju z interesi tvornice, ker bi te poleg čistega dobička iz proizvodnje, bile deležne še čistega dobička iz posredovanja blaga potrošniku. Kajti da bi tvorničarji prevzeli še posel trgovca iz samega idealizma, da bi dobil potrošnik blago ceneje, je v današnjih materialističnih časih zelo malo verjetno.

Samo navidezno pa je v interesu tvornice, da posegajo v področje, ki je doslej pripadalo edinole trgovcem. Kajti s tem kršijo tvornice princip solidarnosti gospodarskih stanov in veliko vprašanje je, če ne bo kršitev tega principa tvorničarjem več škodovala, kakor pa jim more dati čisti dobiček od direktnega posredovanja njih izdelkov potrošniku. Če namreč sledimo mislim g. predsednika Arka, da je treba potrošniku nuditi blago čim ceneje, potem bomo skoraj ugotovili, da mnogo bolj ko indirektna prodaja potrošniku, podraže blago razne zaščitne carine. Če bi padle zaščitne carine, bi takoj padle cene vseh izdelkov in vrhu tega bi še laže povečali izvoz svojih kmetijskih pridelkov. Zato je kmetjsko prebivalstvo tudi že ponovno zahtevalo odpravo vseh zaščitnih carin in z ozirom na svojo mnogoštevilnost bi kmetjsko prebivalstvo moglo s svojo zahtevo tudi prodreti. Trgovstvo iz pravilno pojmovane solidarnosti gospodarskih stanov zahteve po odpravi zaščitnih carin ni naglašalo s tem poudarkom, kakor bi to bilo v skladu z njegovimi lastnimi interesi. Če pa vidi, da se na drugi strani brez potrebe krši načelo gospodarske solidarnosti, bi moglo tudi samo slediti temu primeru in le malo verjetno je, da bi se mogle tvornice z uspehom upreti zahtevi združenih kmetovalcev in trgovcev. V tistem hipu pa, ko bi zaščitne carine padle, pa tvornice ne bi izgubile le čistega dobička iz posredovanja blaga, temveč nad vse bi padel tudi njih dobiček iz proizvodnje blaga. Kajti če naj velja kot edini razlog le cenost blaga, potem pač ni vzroka,

ga želi imeti davčna uprava, toda posledice tega trenutnega uspeha bodo vse prej ko vesele. Po tem uspehu mora nastopiti še večji padeč, mora priti še večja katastrofa, ker je čisto izključeno, da bi na napovedanih podatkih sloneča presoja mogla dati druge rezultate ko napačne. Zato pa bi bilo v interesu davčne uprave same, da revidira svoj optimizem in da ga spravi v sklad z resničnimi dejstvi, kajti optimizem, ki je v tako kričečem nasprotju z resnico, ni več optimizem, temveč usodna zmotna.

Ob padanju zaslužka in dviganju vseh bremen ni mogoč večji dohodek, pravi že najbolj elementarna matematika, ki je veljavna za vsakogar in mora biti veljavna tudi za davčno upravo.

da ne bi ljudje raje kupovali cenejše tuje izdelke. Kako pa bi v tem primeru prišli do gospodarske osamosvojitve, je seveda drugo vprašanje, ki ga naj rešijo oni, ki mislijo, da je načelo solidarnosti gospodarskih stanov brez vrednosti.

Pa tudi potrošnik ne bi bil na dobičku, če bi se izločila funkcija trgovstva. Tvornice bi vse svoje izdelke direktno nabavljale potrošniku in v kratkem bi si pridobile čisto monopolne pravice. Izkušnja o kartelih in njih diktatu cen več ko dokazuje, kako vsak monopol na trgu podraži vsako blago. Potrošnik pa ne bi bil udarjen le z višjo ceno, temveč bi tudi izgubil možnost izbire. Kar bi tvornica proizvajala, to bi moral kupiti, ker drugega blaga ne bi bilo. Za potrošnika je v korist le svobodni trg, ki pa je mogoč le pri svobodni trgovini. Ta pa je brez trgovca nemogoča.

Ni še danes bilo naroda na svetu, ki bi mogel izločiti trgovino, ker je ta nujnost, ki je ni mogoče pogrešati. V sovjetski Rusiji so sicer zasebno trgovino odpravili in na njeno mesto postavili državno. Od te izpremembe pa ni imela dobička ne država in ne potrošnik. Država je prišla ob davčne dohodke, potrošnik pa je moral slabše blago v državnih prodajalnih dražje plačevati, kakor pa bi ga dobil v zasebnih trgovinah. Stvar je pač v tem, da pomeni trgovina pozitivno delo, da tudi trgovec služi javnosti in da tega dela ne vidijo samo oni, ki se udajajo temu šolarskemu mnenju, da trgovcu denar in zaslužek pada kar z neba. Trgovec ni nikak parazit v gospodarskem življenju, temveč je edino jamstvo, da more potrošnik zaradi svobodne konkurence na trgu izbirati in kupiti blago, ki se mu zdi najbolj primerno in najcenejše.

Naloga tvorničarja je, da proizvaja blago in to je njegova narodno gospodarska funkcija. Ni pa njegova funkcija, da opravlja tudi posel trgovca, ker ne more tega posla izvrševati tako, kakor bi bilo v interesu javnosti. On more prodajati le svoje izdelke in zato ne more nuditi potrošniku izbire. To more nuditi le trgovec in zato je zahteva trgovstva, da tvornice ne posegajo v področje trgovstva, utemeljena ne le s stališča stanovske solidarnosti, temveč tudi s stališča narodnega gospodarstva.

Če pa že tvorničar posega v posel trgovca, potem je pač naravno, da bi moral prevzeti tudi vse dolžnosti trgovca in tudi vse njegove davčne dolžnosti. Popolnoma nemogoče pa je, da bi tvorničske prodajalne uživale še posebne davčne privilegije zato, ker ubijajo eksistenčno možnost najboljših davkoplačevalcev, kar so danes trgovci.

Stališče trgovstva glede fabričnih trgovin je zato v vsakem pogledu utemeljeno in le v interesu industrije same bi bilo, če bi tudi ta to spoznala. Kajti tudi industrija potrebuje že zaveznikov in boljših ko v trgovskem svetu jih danes pač nikjer ne najde.

Pospeševanje domačega dela

Kakor znano, je novi obrtni zakon prinesel celo poglavje pod naslovom: »Odbrebe o zaščiti domačega dela in podjetnosti v državi«. V tem poglavju je izrečno določeno, da morajo država in samoupravna telesa kakor tudi njih ustanove in podjetja naročati za svoje potrebe obrtne in industrijske proizvode, ki se izdelujejo doma v zadostni količini, samo pri domačih podjetjih. Praktično bi torej morale pri licitacijah za državo in samoupravna telesa priti v takem primeru v poštev samo ponudbe domačih podjetij. Ta določba je ogromne važnosti za ojačenje domače gospodarske aktivnosti. Še večji pomen pa dobiva ta določba v današnjih časih težke gospodarske depresije, ko so domača industrijska in zlasti obrtna podjetja po večini zelo malo zaposlena, pa je vsled tega vprašanje, kako domačim podjetjem olajšati udeležbo pri državnih licitacijah, še mnogo važnejše, kakor je bilo v normalnih razmerah.

Ker znašajo državne dobave še vedno več ko 2 milijardi dinarjev, predstavlja država v našem gospodarstvu najmočnejšega kupca.

Da bi pa gori navedena določba obrtnega zakona prišla v praksi res do veljave, bi treba, da se v tem smislu izpopolni tudi zakon o državnem računovodstvu, ki vsebuje podrobna določila o postopku pri državnih licitacijah. Toda novi zakon o državnem računovodstvu, ki je bil pred kratkim, t. j. 31. julija t. l. objavljen v »Službenih novinah« in ki stopi v veljavo dne 1. aprila 1936, dejansko ne upošteva gornje določbe. Še več! Novi zakon o državnem računovodstvu ne upošteva niti nadaljnje določbe obrtnega zakona, po kateri se morajo pri licitacijah za nabavo predmetov, ki se doma ne izdelujejo v zadostni količini, prvenstveno usvajati ponudbe domačih podjetnikov, pa četudi so 10, odnosno v določenih primerih tudi 15 odstotkov višje od cen, ki jih stavijo inozemski podjetniki. Samo glede jamstva (kavcije) je določeno, da znaša za domače ponudnike 5, za inozemske pa 10%.

Gotovo je v eminentnem interesu pospeševanja domačega dela, pa tudi v interesu enotnosti naše zakonodaje, da se novi zakon o državnem računovodstvu še predno stopi v veljavo izpopolni tako, da bo prevzel, odnosno upošteval tozadevne določbe, ki jih je usvojil komaj pred 2 letoma uveljavljeni obrtni zakon. Smatramo pa, da pomotoma novi zakon o državnem računovodstvu tega ni upošteval. Vsekakor je pa res, da državna oblastva pri licitacijah upošteva določbe novega obrtnega zakona, čeravno v državnem računovodstvu to ni določeno. V tem oziru moramo zlasti omeniti ministrstvo za vojsko in mornarico, ki je v tem pogledu najdoločnejše in ki vedno zahteva, da se mora dobavljati pri dobavah, ki se razpisujejo v njegovem resoru, samo blago domačega izvora, in to celo v primerih, ako se blago ne izdeluje doma v zadostni količini. S tem je naše ministrstvo za vojsko in mornarico dokazalo, da se v največji meri zaveda važnosti pospeševanja domačega obrta in industrije. Zato so mu naši domači gospodarski krogi iskreno hvaležni in želijo samo, da bi se po tem lepem vzgledu ravnala tudi vsa druga ministrstva in državna podjetja. e.

Naš lesni izvoz

V prvih devetih mesecih v letih 1932. do 1934. se je naš izvoz gradbenega lesa gibal tako-le:

	V vrednosti milijonov	
	Vagonov	Din
1932	41.684	390.3
1933	54.355	491.7
1934	63.100	628.0

Pred novo uredbo o zaštiti denarnih zavodov

Sedanja uredba o zaštiti denarnih zavodov preneha veljati dne 4. decembra. Razmere, ki so zahtevale staro uredbo, se niso niti najmanj zboljšale in denarni zavodi so še naprej potrebni zaščiti, ker se pač nič ni storilo za normalizacijo poslovanja na denarnem trgu. Treba je zato izdati novo uredbo, ki bo še naprej zaščitila denarne zavode, ki pa bo tudi upoštevala vse izkušnje, ki jih je dala enoletna uporaba stare uredbe.

V čem je vse treba popraviti staro uredbo, o tem je bilo v javnosti podanih že več predlogov. Zlasti je potrebno, kar se splošno poudarja, da se odpravijo vse nejasnosti, ki jih je v stari uredbi prav mnogo. Tako je popolnoma nezadostno fiksiran pojem o aktivnosti zavodov, enako so določila o valorizaciji vrednostnih papirjev nezadostna. Enakih nejasnosti je v uredbi še mnogo. A ne samo te nejasnosti v uredbi je treba odpraviti, temveč tudi vse druge določbe, ki so se izkazale za slabe. Zlasti bi danes opozorili na dvoje določb, ki jih je treba izpremeniti.

Po sedanji uredbi postavlja komisarje zavodom, ki so zaprosili za zaščito, trgovinski minister. Ta določba bi se morala izpopolniti v tem smislu, da imenuje trgovinski minister komisarja iz vrst upnikov ali vlagateljev, komisar pa mora svojo funkcijo opravljati brezplačno. Ker bi bil komisar kot upnik ali vlagatelj itak gmotno interesiran na tem, da posluje denarni zavod čim najbolje in da postane s tem njegova terjatev čim preje likvidna, bi bil že s tem plačan za svoj trud. Na drugi strani pa bi bil vse drugače zainteresiran na sanaciji zavoda kakor pa komisar, ki nima z zavodom nobene druge zveze, kakor da prejema od njega honorar za svoje komisarstvo. Na dlani je, da je pričakovati od komisarja iz vrst vlagateljev ali upnikov več vneme in koristne iniciative, ko pa od poljubno postavljenega komisarja, ki o delu zavoda nima niti pravega pojma. Pa tudi honorar komisarjev ni malenkost, na katero se ni bi bilo treba ozirati. More se reči, da dobivajo komisarji povprečno okoli 100.000 Din honorarjev na leto. Pri 176 denarnih zavodih, kolikor jih je zaprosilo na leto, znaša skupna vsota komisarskih honorarjev skoraj 20 milijonov Din. Ali ne bi bilo bolje, da bi denarni zavodi mesto za honorarje komisarjev, porabili ta denar za svojo sanacijo! V petih letih bi se dobila na ta način že vsota 100 milijonov Din, s katero bi se moglo že nekaj narediti.

Zato naj bo funkcija komisarjev brezplačna, imenovani pa naj bodo iz vrst upnikov ali vlagateljev.

Uredba določa za celo vrsto primerov, ko je vsaka pritožba proti sklepom trgovinskega ministra nemogoča. To je napačno stališče, ki ni v korist zaupanju do uprave zavoda. V novi uredbi mora obveljati edino pravilno stališče, da je pritožba na državni svet vedno mogoča, saj se za prazen nič že zaradi stroškov ne bo nihče pritožil na upravno sodišče. Z nemogućnostjo pritožbe na upravno sodišče nastaja za zavod ali njegove interese občutek pravne nesigurnosti, ki gotovo ne more biti zavodu v korist. Pa niti ne more biti v korist nadzorni oblasti sami, ker bi mogli ljudje to določbo tolmačiti tudi kot strah nadzornih oblasti, da gredo pred sodišče. Takšen strah pa vendar ne more obstojati. Zato pa naj se nova uredba o zaštiti denarnih zavodov izpremeni v tem smislu, da je pot pritožbe vedno odprta, da ima tudi najmanjši vlagatelj vtis, da more svoje pravice z uspehom braniti tudi pred najvišjim sodnim forumom.

Končno pa bi bilo nad vse želeli, da bi se pred izdajo nove uredbe ugotovilo še to, kaj je treba storiti za normalizacijo poslovanja denarnih zavodov. Ali je stara uredba v tem pogledu pomenila sploh kakšno pridobitev, kakšna mora biti nova uredba, da bo pomenila vsaj lahko zboljšanje? Na ta vprašanja bi bilo treba odgovoriti predno se izda nova uredba in potem bo res v korist denarnim zavodom. Od uredb pa, ki imajo samo videz, da se hoče z njimi nekaj pomagati, ki niso dejansko nič drugega ko v paragrafe formulirane pobožne želje, od takšnih uredb nima nihče nič in zato je bolje, da take uredbe sploh izostanejo.

Naše denarne zavode je treba še naprej zaščititi, tako, da pridemo čim preje do normalnega poslovanja na denarnem trgu. In v tem duhu naj bo sestavljena tudi nova uredba o zaštiti denarnih zavodov.

Iz točke praktikov

Napake so se dogajale in dogajale se bodo, dokler bo človek delal, vendar se s tem ne smemo tolažiti, temveč moramo storiti vse, da se napake kolikor mogoče omilijo. Nastavljenca je tako vzgojiti, da se navadi samega sebe kontrolirati, da vsak predmet, katerega naj stranki izroči, še enkrat pogleda pred zavijem. V velikih trgovinah vsak blok še drug nastavljenec preračuna, da se popravi morebitna napaka. Nastavljenec, ki napravi napako, mora plačati za vsako napako kazen. Seveda se radi tega vsak potrudil, da ne napravi napak.

Tudi za samezne delokroge v trgovskem obratu bi se mogla s pridom vpeljati naprava, kakršna obstoji v obratu, kjer je treba veliko pozornosti in vestnosti. V mislih imam železnico. Ta zahteva s predpisi 1. od podrejenega, da izvrši svoje delo z vso natančnostjo; 2. od nadrejenega, da vpraša svojega podrejenega potem, ko mora biti delo izvršeno, če je to delo izvršeno. Dolžnost podrejenega je, da svojemu nadrejenemu točno odgovori, kaj in kako je delo izvršeno. S tem se hoče preprečiti, da ne bi podrejeni uslužbenec svojega dela ne izvršil zaradi malomarnosti ali površnosti, kar bi moglo imeti usodne posledice za človeško življenje in promet. Nadrejeni nima pravice, da bi svojega podrejenega ozmerjal zaradi neizvršitve, kakor se to dogaja v trgovini. V trgovini sicer take nevarnosti ni, kakršna je na železnici, ali ponavljajoče se napake, pomote, pozabe povzročajo jezo in nejevoljo in ubijajo živce.

V trgovini manjšega obsega bi bilo stalno nadzorovanje vsakega posameznega nastavljenca po višjem nastavljenecu, oziroma nastavljenec med seboj nekoliko predrago, ali od časa do časa pa se ta kontrola mora izvršiti.

Velike vrednosti za trgovino je, če njen lastnik strankam tudi sam postreže. Ker pa vsake stranke ne bo mogel sam streči,

jo mora pa vsaj pozdraviti. Strankam to zelo ugaja in rade prihajajo v trgovino prijaznega gospodarja. Poznanstvo je polovica uspeha. Kdor je z odjemalci v stalnem stiku, more preprečiti marsikatero pritožbo.

Stranka se ne sme nikoli siliti, naj kaj kupi. Slabo je za trgovino, če stranka na prigovarjanje kaj kupi, kar jo potem jezi.

Vlada naj točnost in prijaznost v postrežbi tako revnega kakor bogatega. Z obema bodi enako prijazen, obema postreži enako točno.

Prodaja naj se dobro blago po primernih cenah.

Ako včasih ni kakšne stvar trenutno v zalogi, naj se prosi stranka, naj potrpi, ker da se ji bo zahtevana stvar preskrbela in poslala na dom. V takem primeru se izve natančni naslov odjemalca ali odjemalke.

Trgovec naj naroča le pri tistih dobaviteljih, ki dobavljajo zanesljivo in točno ter dobro blago. Le dobra kakovost blaga je reklama za trgovino. Slabo blago se sicer tudi kupi, ali le enkrat.

Zaposluj le dobro izvežbane nastavljenec, katere seveda tudi dobro plačaj. Nastavljenec naj bodo prikupne zunanosti ter prijaznega in treznega vedenja. Prijazna in hitra postrežba olajšuje prodajo. Dober vtis gleda gospodarja vpliva na nastavljenec.

Ne zanemarjaj knjigovodstva. Sistematično (dvostavno) knjigovodstvo je dobra kontrola v trgovini. Kontrolira samo sebe, ker pokazuje samo od sebe napake pri knjigovodstvu. Tako knjigovodstvo je primerno za trgovino vsakega obsega, za vsako podjetje ali za vsak obrt. To knjigovodstvo nudi vsak hip pregled o prometu, o zalogi, o uspehu, podatke za davčno napoved in dokaze v sodnih in drugih sporih.

To knjigovodstvo omogoča zanesljivo in točno kalkulacijo. Trgovec sme in mora zaslužiti, toda ravno tako mora gledati na

to, da postreže svojim odjemalcem po natančno kalkuliranih cenah.

»Približno« ne sme kalkulirati cen, saj je »približno« lahko tudi v njegovo škodo. Pa tudi v škodo odjemalca ne sme biti. Odjemalec se večkrat lahko prepriča, da dobi pri konkurenci ceneje! Ali ni v takem primeru odjemalec izgubljen za trgovca, kateri je kalkuliral le »približno«! Trgovec mora biti v najtesnejši zvezi s tetko resnico in na to se ne sme nikdar pozabiti!

Novi državni proračun

Finančni minister dr. Djordjević je predložil Narodni skupščini predlog državnega proračuna za l. 1935./36.

Novi proračun znaša skupno 9.987,8 milijonov Din in je za 183,3 milijonov nižji od letošnjega. Predlog proračuna splošne državne uprave predvideva za 6.850,18 milijonov Din izdatkov in je za 64,16 milijonov nižji od sedanjega. Proračun državnih podjetij pa znaša 3.137,6 milijonov za 119,2 milijonov manj ko letošnji.

Novi proračun je najnižji proračun, kar jih je imela Jugoslavija v zadnjih 11 letih. Skoraj vse postavke so v proračunu znižane razen naslednjih: pokojnine in invalidske podpore so povišane za 11, izdatki za pravosodje za 6,8, za vojsko in mornarico za 56,7 in za socialno politiko za 0,5 milijonov Din.

Znižani pa so tudi proračunjeni dohodki. Posredni davki so znižani za 134 milijonov, Novih davkov ali poviškov starih davkov novi proračun ne predvideva. Finančni zakon nima nikakih novih določb.

Padanje monopolskih dohodkov

Uprava državnih monopolov je objavila pregled monopolskih dohodkov za mesec september in za prvo polovico sedanjega proračunskega leta. Iz tega pregleda se vidi, da so v primeri z lanskim letom monopolski dohodki stalno nazadovali.

V primeri z lanskim septembrom so padli dohodki od prodaje tobaka od 116,8 na 110,6, torej za 6,1 milijonov, dohodki od vžgalic od 8,1 na 7,7 ali za 0,4, dohodki od cigaretnega papirja pa od 5,2 na 4,8 ali za 0,4 milijonov Din. Povečali pa so se dohodki od soli (v glavnem zaradi večje porabe živinske soli od 20,1 na 22,2, torej za 2,0) in od petroleja od 12,8 na 14,6, torej za 1,7 milijonov Din. Skupno pa so vsi dohodki padli od 163,8 na 160,7 ali za 3,1 milijonov Din.

V primeri s prvimi šestimi meseci lanskega proračunskega leta pa so padli dohodki monopolne uprave za 18,03 milijonov Din, in sicer: tobačni so padli od 71,97 na 69,07 ali za 2,9, dohodki od vžgalic od 4,77 na 4,62 ali za 0,15, dohodki od cigaretnega papirja od 31,3 na 28,0 ali za 3,3 in razni dohodki od 4,2 na 3,2 ali za 1,0 milijonov Din. Povečali so se dohodki od soli, in sicer od 112,9 na 120,9 ali za 7,9 milijonov ter dohodki od petroleja od 37,0 na 40,5 ali za 3,5 milijonov Din.

Če upoštevamo, da ima monopolna uprava tako velike privilegije, kakor nihče drugi in da bi morali njeni dohodki zaradi stalno večjega števila prebivalstva tudi stalno rasti, potem se pač ne moreno pridružiti onim optimistom, ki se tolažijo, da so padli dohodki za nepolna 2 odstotka. Je že to slab znak, da so padli,

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Uspešen pričetek tečaja o socialni ekonomiji v Celju

V četrtek, dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer je otvoril celjski pododbor društva absolutov državni trgovskih šol za Dravsko banovino v predavalnici državne trgovske šole javen tečaj o socialni ekonomiji.

Predavatelj sodnik g. Verstovšek je po splošnem uvodu prešel k zgodovini socialne ekonomije. Njegova izvajanja so bila zelo zanimiva, jasna, izčrpna in lahko razumljiva, tako da so bili udeleženci s tem pričetkom prav zadovoljni.

Prihodnje predavanje bo v četrtek, dne 22. novembra ob 8. uri v Drž. trg. šoli.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Politične vesti

Največje zanimanje vlada v ženevskih in sploh v vseh političnih krogih za jugoslovansko noto zaradi marsejskega atentata. Jugoslavija v svoji noti ne bo nobene države direktno obtožila, temveč samo zahtevala, da se v smislu čl. 11 pakta Društva narodov uvede mednarodna preiskava o marsejskem atentatu in njegovem ozadju.

Da ublaži vtis jugoslovanske note o marsejskem atentatu in delu teroristov, namerava madjarska vlada vložiti na Društvo narodov noto o incidentih na jugoslovanski meji. Reci, da ti ne porečejo!

»Vreme« je naslovilo v zvezi z marsejskim atentatom na predsednika vlade Gembeša 6 vprašanj zaradi podpore, ki so jo uživali teroristi na Madjarskem. Gembeš je izjavil, da bi bilo pod njegovo častjo, da bi odgovarjal na ta vprašanja.

Na željo barona Alojsija, predsednika odbora treh, je bilo zasedanje Sveta Društva narodov odgodeno do 24. t. m., da med tem pripravi odbor poročilo o Posarju.

Francoski veleposlanik Chambrun se je iz Pariza vrnil na svoje službeno mesto v Rim. — Kakor poročajo listi, bo sporočil Mussoliniju stališče francoske vlade, da je nemogoče zbliznanje med Francijo in Italijo, če ne pride do ureditve italijansko-jugoslovanskih odnošajev. Ti pa naj se uredi z direktnimi pogajanjimi med Italijo in Jugoslavijo.

Bivši angl. min. Churchill (izg. Čerčil) je imel v radiu govor, v katerem je zahteval, da Anglija zelo poveča svoje zračno brodogojstvo. Komaj par ur od Anglije živi 70 milijonski narod, kateremu že od rojstva dalje vtepaajo v glavo misel, da je najboljši častna smrt ona na bojnem polju. Koncem svojega govora je dejal, da bi se moral ustanoviti blok miroljubnih držav.

Hitler je sprejel zastopnike francoskih hojevnikov in jim izjavil, da ne more biti nobenih stvarnih nesoglasij med Francijo in Nemčijo. Blazna je misel, da bi hotela Nemčija s kakšnim nasiljem onemogočiti sarski plebiscit. Rezultat plebiscita bo Nemčija popolnoma priznala.

O sestanku Sušnika z Mussolinijem je bil izdan uradni komunike, v katerem se zlasti poudarja nesebično italijansko delo za obranitev avstrijske neodvisnosti. Nadalje se naglašja, da se morejo rimskemu sporazumu priključiti tudi vse druge države, kar naj velja zlasti Mali antanti.

Zaradi preganjanja grške manjšine v južni Albaniji so nastali med Grško in Albanijo zelo napeti odnošaji. Grška vlada je v zadnjem času naročila še 50 velikih bombnih letal. Listi poročajo o velikih vojnih pripravah Grčije.

Rumunski parlament je bil v četrtek slovesno otvorjen s kraljevim govorom, ki se je v njem najprej prisrčno spominjal mučeniške smrti našega kralja, nato pa apeliral na vse stranke k složnemu delu za utrditev miru, kar je osnovno prizadevanje rumunske politike.

Ob veliki raciji, ki jo je izvedla rumunska policija, je bilo prijetih 12.000 ljudi, od katerih je bilo 8000 pridržanih v zaporu.

Češkoslovaška uvede dveletno vojaško službovanje. Vlada namerava tudi nekatere mesta utrditi, vojno industrijo pa pologoma prenesti v notranjost države. Tudi cestno omrežje bo zboljšano, da se poveča obrambna sposobnost države?

Med komunisti in socialnimi demokrati v Atenah je prišlo do pretepa. Ko je skušala policija intervenirati, so napadli komunisti policijo. 20 komunistov je bilo težko, 10 policistov pa lahko ranjenih.

Poljska socialistična stranka je sklenila, da odklanja vsako sodelovanje s komunisti in z vsako stranko, ki je v zvezi s 3. internacionalo.

Zaradi nezaupanja desničarjev sta odstopila španski minister Samper in vojni minister Hidalgo. Zunanje ministrstvo je nato prevzel mornariški minister Roca, vojno pa sam ministrski predsednik Leroux. Predsednik republike je to spremembo odobril.

Novo egiptovsko vlado je sestavil Nešim paša, ki je izjavil, da bo sedanja ustava odpravljena, parlament pa razpuščen in razpisane nove volitve.

Več oboroženih Abesincev je napadlo italijanski konzulat v Gondaru in ga demoliralo. Na pomoč poklicane italijanske kolonialne čete so napadalce odpodile. En ital. vojak je bil ubit, dva pa ranjena. Italijanski poslanik v Adis Abebi je zahteval takojšnje zadoščenje.

Denarstvo

Vojvodinski kmetje vračajo dolgove

Od 15. novembra dalje so začeli vojvodinski kmetje v smislu uredbe o zaščiti kmeta vračati svoje dolgove. Po poročilu vojvodinskih bank so plačali vojvodinski kmetje že prvega dne okoli 60 odstotkov svojih dolgov. Pri neki veliki vojvodinski banki, ki je imela mnogo kmetijskih dolžnikov, je bilo plačanih 10 milijonov dinarjev dolgov. V gospodarskih krogih so nmenja, da bi moglo vračanje kmetijskih dolgov spraviti gospodarsko življenje zopet v tok.

Prost izvoz deviz v Ameriki

Ameriška vlada je sprejela senzacionalen sklep, da odpravi prepoved izvoza deviz in valut iz Amerike. Vsi denarni posli s tujino se morejo odslej odpravljati brez vsake omejitve, edino pod pogojem, da se ti posli prijavijo finančnim oblastvom. Izvoz zlata in srebra pa je še nadalje prepovedan. Politični in gospodarski krogi vidijo v tem sklepu ameriške vlade dokaz, da se ameriška vlada ne boji več za tečaj dolarja. Zato je nadaljnja devalvacija dolarja izključena. Po tem sklepu ameriške vlade je pričakovati znatno konsolidacijo na mednarodnem denarnem trgu.

*

Jugoslovanske lastnike 7% stabilizacijskega posojila iz l. 1931 obvešča Drž. hipotekarna banka, da je sedmi kupon izplačljiv dne 1. decembra in da ga morejo od tega dne dalje predlagati v izplačilo pri centralni banke v Beogradu in pri vseh njenih podružnicah v državi.

Bolgarska vlada je zaprosila za novo ureditev svojih tujih dolgov, ker ne more plačevati anuitet za tuje dolgove v dosežani višini (320 milijonov na leto).

Nizozemske terjatve proti nam so že dosegle vsoto 3-8 milijonov holandskih goldinarjev.

Konkurzi in prisilne poravnave

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 31. oktobra t. l. naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. Otvorjeni konkurzi:

V Dravski banovini 7 (1), Savski banovini 5 (1), Vrbaski banovini — (—), Primorski banovini — (2), Drinski 2 (—), Zetski banovini 1 (—), Dunavski banovini — (2), Moravski — (1), Vardarski banovini 1 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (5).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:

V Dravski banovini 7 (—), Savski banovini 1 (—), Vrbaski banovini — (1), Primorski banovini 3 (—), Drinski banovini 1 (—), Zetski banovini — (—), Dunavski banovini 8 (1), Moravski banovini 1 (—), Vardarski banovini — (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (—).

3. Končana konkurzna postopanja:

V Dravski banovini 7 (4), Savski banovini 7 (7), Vrbaski banovini 2 (—), Primorski banovini 5 (2), Drinski banovini 3 (5), Zetski banovini 1 (—), Dunavski banovini 13 (8), Moravski banovini 1 (5), Vardarski banovini 4 (4), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (2).

4. Potrjene prisilne poravnave:

V Dravski banovini 21 (7), Savski banovini 3 (6), Vrbaski banovini 3 (2), Primorski banovini 2 (4), Drinski banovini — (—), Zetski banovini — (—), Dunavski banovini — (3), Moravski banovini — (—), Vardarski banovini — (2), Beograd, Zemun, Pančevo — (2).

Čuvajmo Jugoslavijo!

Madjarsko lesno gospodarstvo

V madjarski javnosti je opažati vedno večje nezadovoljstvo s sedanjo oficialno lesno politiko. Javnost vedno bolj zahteva odpravo vseh ovir, ki onemogočujejo uvoz tujega lesa. Milijone ljudi že zmrzuje, a uvoz lesa iz tujine je še vedno nemogoč, pišejo budimpeštanski listi. Uvesti treba svobodno trgovino z lesom, dovoliti je treba uvoz tujega lesa, da se neha sedanja neznozna draginja v lesu. Tako in enako zahteva madjarska javnost in z vso pravico.

Letna potrošnja lesa Madjarske se ceni na 18 milijonov metrskih stotov. Domača produkcija daje samo 5 milijonov metrskih stotov, dočim je treba ves drug les uvoziti, in sicer v glavnem iz Avstrije, Češkoslovaške in Jugoslavije. Večina vseh madjarskih gozdov je v posesti velikih posestnikov in plemstva. Ti pa so od nekaj absolutni gospodarji na Madjarskem in zato se vodi tudi vsa lesna politika edinole v interesu teh madjarskih magnatov. Ti hočejo imeti od lesa čim večji dobiček in ta je dosežen, čim manj

je lesa iz tujine, čim manjša je ponudba lesa na domačem trgu. Posledica tega je, da se plačuje madjarski les skoraj trikrat dražje, kakor pa je cena tujega lesa. Zelo zmanjšana kupna moč madjarskega ljudstva pa te visoke cene ne zmoro in zato zmrzujejo ljudje. Na drugi strani pa so madjarski lesni magnati silno povečali domačo lesno proizvodnjo, da je ta od 1 milijon 628.050 kub. metrov v l. 1927 skočila na 3.688.393 kub. metrov v l. 1933. Ta sečnja je tako velika, da so že nevarnosti madjarski gozdovi in da že madjarski strokovnjaki zahtevajo ukrepe proti temu izsekavanju gozdov. Vprašanje pa je, če bodo s svojimi zahtevami tudi prodrli, kajti madjarski lesni magnati nočejo popustiti. Poleg tega pa so ti magnati med glavnimi propagatorji madjarskega revizionizma in ker dajejo od svojih dohodkov tudi nekaj odstotkov za to propagando, je tem bolj verjetno, da bo še nadalje ves madjarski lesni trg v službi njihovih gmotnih interesov.

Ljubljanska borza

Lesno tržišče

Tendenca mlačna.

Na lesnem trgu vlada zadnji čas zopet stagnacija. Medtem ko se je druga leta ob tem času iskala osobito bukovina, tako obrabljena ko neobrobljena, zlasti testoni in tavolete, je letos v tem blagu popoln zastoj. Kaj bo glede testonov pokazala bližnja bodočnost se še ne more nič zanesljivo sklepati. Gotovo pa je to, da stare zaloge še niso popolnoma izčrpane in tudi do zaključkov ni prišlo kljub še vedno trajajoči sezoni.

Tesan les se v tej sezoni le malo išče, pač pa smreka-jelka v III. in IV. vrsti. V hrastovini je ostala situacija docela neizpremenjena.

V gorivu je dokaj povpraševanja in drv že občutno primanjkuje, vsled česar so se tudi cene že nekoliko popravile.

Zanimanje v oglju je neizpremenjeno in tudi cene so ostale brez izprememb.

Les:

Cena za m ³ feo vagon slov. nakl. postaja.		
Smreka, jelka:		
Hlodi I. II. monte	100—	120—
Prizojavni drogovi	150—	170—
Bordonali merkantilni	130—	160—
Trami merkantilni	150—	160—
Skorete, konične, od 16 cm naprej	270—	300—
Skorete paralelne, od 16 cm naprej	310—	350—
Skorete, podmerae, do 15 cm	200—	210—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	250—	280—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	290—	310—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	290—	320—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, monte	370—	400—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	350—	400—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I. II.	600—	700—
Hrast:		
Hlodi I. II.	200—	250—
Bordonali	800—	900—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	820—	850—
Deske-plohi, neobrobjeni merkantilni	700—	730—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	800—	820—
Frizl	500—	550—
Parket:		
hrastovi, za m ²	45—	60—
bukovi, za m ²	30—	40—
Zelezniški pragovi: 2-60 m, 14x24		
hrastovi, za 1 komad	30—	34—
bukovi, za 1 komad	20—	22—
Drva:		
bukova, za 100 kg	10—	12—
hrastova, za 100 kg	9—	11—
mehka, kolobarji, franko nakladalna slov. postaja za komad	2'80	3—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	38—	42—
canella za 100 kg	45—	50—

Nova povpraševanja:

- Javorjevih plovov, neobrobjenih, 40—100, od 2 m dalje; 70 odstotkov I., 30 odstotkov II. kvalitete.
- Orehovih neobrobjenih plovov, 40—100 mm od 2 m naprej; 70 odstotkov prve, 30 odstotkov druge kakovosti.
- Jelove deske in podmere III.
23. I do 2 vagona paral. obrobljene neparjene bukovine, slovenske provenienje, 38 mm, nekaj do 100 mm, 2 m naprej, 16 cm naprej, I. in II.
29. Neobr. jesenove deske 80 in 100 mm, 150 cm naprej, 30 cm naprej.
30. Neobrobjene gabrove deske, iste dimenzije kot št. 29.
33. III. paral. in konične smrekove-jelove deske.
34. Jel. deske, paral., 4 m, 17/19 cm naprej, 12, 18, 24, 38 mm, I.—IV., rabi se ca. 50 m³.
35. Trami U. T. jelovi, reducir. mere, merkantilni: 120 m³ 12/15 cm, 4—8 m (največ 6, 7 m), 80 m³ 10/12 cm, 4—8 m.
36. 1 vagon hrastovine I., Slavonija ali Slovenija.
37. 1 vagon sestojč iz: ca. 5 m³ javorja, I., II., 60, 70, 100 mm, 25 cm naprej, 2 m naprej; 5 m³ bresta, mere kot zgoraj.
38. 1 vagon jel. madriers 75 mm, 30 cm, 3—8 m, monte, ostrorobi.
39. 2 vagona hrastovih boules, pred najmanj 1 letom žagani, dobrih širin in debelin.
40. Bukova, hrastova drva I., II., 1 m dolga, suha. Okroglice 3—8 cm, največ 10 cm. Zagrnjeni odpadki, vezani v snope, 50 cm, 1 m, suhi. Drva 20/25 cm, I., II., rezana, sekana. Oglje, lepo, suho.
45. Lepo, suho, vilano oglje bukovno.
46. 1 vagon podmere, paralelne, dolž. 4 m, deb. 18 in 24 mm. Ca. 40 kub. metrov 12 mm, III., dolž. 4 m, 16 cm šir. dalje, paralelne.
50. Bukove I. deske, parjene, nežamane, 27 do 100 mm, 2 m naprej, s 15 odstotki coursons.
51. Trami 4/4, 4/5, dolž. 6 in 7 m.
52. 1 vagon I., II., paralelno rezanih, pravokotno obeljenih smrekovih plovov, 17 cm naprej, medio 26 cm, ca. 8 m³ 38 mm, ca. 20 m³ 48 mm.

Dobave-licitacije

Prodaja lubja. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 3. decembra ponudbe o prodaji smrekovega lubja.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. decembra ponudbe o dobavi 1810 kg krp; do 9. decembra pa o dobavi 2095 kg konsistentne masti, 668 kg strojnega olja, 180 kg kompresorskega olja, 960 kg ricinovega olja, 24 kg kostnega olja, 12 kg govejega loja, 36 kg glicerina, 1290 kg petroleja, 170 kg industrijskega petroleja, 300 kg motornega bencina, 420 steklenic tekočine za čiščenje kovin, 225 škatlic paste za čiščenje kovin, 135 kosov angleškega kamenja za čiščenje, 5 kg kaustične sode, 216 kg mehke smole in 7800 pol smirkovega platna.

Instalacija električne razsvetljave v objektih vojašnice Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani se odda za ofertno licitacijo dne 3. decembra pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Proizvodnja premoga se je dvignila

V septembru se je proizvodnja premoga znatno dvignila, kar je sezonski pojav. Vsa proizvodnja je znašala 108.154 ton, dočim je znašala v avgustu 90.910 in v septembru lani le 91.296 ton.

Tudi prodaja se je dvignila. Lani v septembru je bilo prodanih 99.187 ton, letos v avgustu 92.399, v septembru pa 103 tisoč 347 ton.

Zeleznice jemljejo v vedno večji meri slovenski premog. Lani v septembru je znašal odjem železnice 31.664 ton, letos v avgustu 38.674 in letos v septembru 41 tisoč 607 ton. Industrija pa je letos v septembru vzela le 45.110 ton, dočim lani 49.600 ton.

Zaloge so se ponovno zmanjšale in so znašale: lani v septembru 141.394 ton, letos v avgustu 69.020 in letos v septembru 67.383 ton.

Prj teh ugodnih številkah je moralo narasti tudi število delavstva. Število delavcev je naraslo od 5688 na 5739, paznikov od 182 na 188 in uradnikov od 215 na 216. Število izmenjav pa se je dvignilo od 124.190 na 136.745 in s tem tudi zaslužek delavstva od 5'3 na 6'06 milijonov Din.

Stalež šolstva in učiteljstva v Dravski banovini

Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani je založila priročno urejen »Stalež šolstva in učiteljstva ter kulturnih ustanov v Dravski banovini«, ki ga niso pogrešali le šolniki, temveč vsi, ki imajo količjak stika in poslovnih zvez s šolo ali občino. Zadnji stalež, ki je bil izšel l. 1928, je bil že povsem odslužil, ker so se med tem razmere na šolah skoroda povsod v veliki meri izpremenile.

Novi stalež je praktičneje urejen, kot je bil stari. Razdeljen v poglavja po kategorijah šol, našteva vse učno osebje na posameznih šolah ter označuje pogoje za srejem v šolo in opombe glede možnosti nadaljnje strokovne izobrazbe absolventov posameznih šol.

Najobširnejši je del, ki obravnava narodno šolo. Razdeljen je po srezih. Pri krajih je navedena nadmorska višina, število prebivalcev, leto ustanovitve šole, oddaljenost od železniške postaje, možnost zvez, obstoječe gospodarsko-prosvetne ustanove, imena in osebni podatki učiteljstva ter imena predsednikov občin in župnikov tako, da je iz staleža razvidna tudi kulturna višina posameznih šolskih občin.

Seznam šol in osebni imenik omogočata hitrejšo orientacijo.

Stalež obsega 308 strani in stane 68 dinarjev.

Ta praktični in podrobni pregled šolstva in učnih oseb bo neobhodna priročna knjiga vsaki šoli, trgovskim podjetjem in občinskimi uradom.

Dokler traja zaloga — ki je omejena — sprejema naročila »Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani«.

Zunanja trgovina

Ustanovitev balkanske tobačne borze

V balkanskih državah se vedno bolj propagira misel, da bi vse balkanske države ustanovile skupno borzo za tobak. Ta borza se ne bi brigala le za prodajo tobaka, temveč tudi nadzirala proizvodnjo in predelavo tobaka. Bolgarska, Grška in Turčija so se že izjavile za skupno tobačno borzo, sodi pa se, da se bosta za to borzo izjavile tudi Jugoslavija in Albanija.

V Rumuniji se prizadevajo, da se ustanove v Rumuniji vse za izdelovanje orožja potrebne tvornice, da bi bila Rumunija v tem pogledu popolnoma neodvisna od tujine.

Italija je v prvih 10 mesecih t. l. uvozila blaga za 6.277'8, izvozila pa za 4.268'7 milijonov lir. Njena trgovinska bilanca je torej bila pasivna za 2.010 milijonov lir.

Med Turčijo in Združenimi državami Sev. Amerike je bil sklenjen dogovor o plačilu vojnih stroškov Amerike. Turčija bo po tem sporazumu skupno plačala 1'3 milijona dolarjev.

Dr. Pirčeva sladna kava

ie prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pije odrasli kot otroci z užitkom.

Naš tujski promet

Na petkovi seji Zveze za tujski promet je bila podana statistika o našem letošnjem tujskem prometu. Statistika dokazuje, da se ni tujski promet tako ugodno razvijal, kakor se splošno misli. Iz podatkov 103 občin (lani je podalo podatke le 93 občin) je razvidno, da je v številki Ljubljano in Golnik obiskalo letos 98.476 tujcev, lani pa 110.557. Brez Golnika in Ljubljane pa je bilo letos v Sloveniji 74.265 tujcev, lani pa 67.056.

Največ tujcev je bilo iz Avstrije, namreč 10.454, dočim jih je bilo lani le 10.066. Število tujcev je poraslo tudi zaradi februarških in junijskih dogodkov v Avstriji. Iz Češkoslovaške je bilo 5.427 tujcev, lani 10.244, (zaradi sokolskega zleta). Iz drugih držav je bilo tujcev: 3613 (lani 2.659) iz Nemčije, 2.120 (1727) iz Italije, 1.393 iz Madjarske, 558 iz Francije, 541 iz Anglije, 448 iz Poljske in po 187 iz Bolgarske in Rumunije. Največ gostov je imel Bled (5822) in na drugem mestu je Rogaska Slatina.

Poročilo Zveze svari proti preoptimističnemu naziranju nekaterih, da je vsak tujec porabil najmanj 100 Din na dan. Nasprotno se je moralo konstatirati, da so tujski zelo varčevali, nekateri gostilničarji pa bili tako nizki v cenah, da je nastala zaradi tega že gospodarska škoda.

Previsoke obresti

SUZOR je sklenil, da bo dal občinskim in samoupravnim ustanovam za finansiranje javnih del 35% svoje razpoložljive glavnice kot posojilo na razpolago. Na ta način hoče SUZOR pospešiti gradbeno delavnost. Namera SUZOR-a je vse hvale vredna, dvomimo pa, da bi dosegla svoj namen, če je resnično, kar piše »Jugoslovenski Lloyd«, da bo namreč zahteval SUZOR od teh posojil 9% obresti. Za tako drag denar pa se po našem mnenju ne more pospeševati gradbeno delavnost in če bi naši javni zastopi segali po tako dragih posojilih, bomo naenkrat pred nalogo sanacije financ naših javnih zastopov. To še zlasti, ker je itak notorično, da boleha jo gradbena dela naših javnih zastopov za preveliko nerentabilnostjo.

Ljudje umirajo za lakoto, živila pa se uničujejo

Pomožni odbor za ublažitev svetovne stiske je objavil številke o žrtvah lakote ter o količinah živil, ki so bila radi višje cene uničena. Ni mogoče na te številke reči nič drugega, kakor da se vodi po svetu naravnost brezglavo gospodarstvo. Po tej statistiki je umrlo za lakoto lani 2-4 milijona ljudi, 1-2 milijona ljudi pa je izvršilo samomor, ker niso znali, kako bi se mogli preživljati. Istočasno pa je bilo uničeno: milijon vagonov krušnega žita, 267.000 vagonov kave, 560.000 stotov sladkorja, 50.000 stotov riža in 50.000 stotov mesa. S temi količinami bi se moglo vseh 3-6 milijonov zaradi lakote umrlih ljudi preživiti in še bi nekaj ostalo.

Trgovinsko zrakoplovstvo

Zračna tekma iz Anglije v Avstralijo ima praktične posledice za pospešitev zračne pošte. Seveda ni mogoče vzeti sportnega tempa za vzor poštnemu, vendar se bo tudi poštni tempo sedaj povečal. Pošta bo n. pr. dospela sedaj iz Anglije v Avstralijo v sedmih dneh, promet do Kapa se bo podvojil, in računa se s čezatlantsko progo. Dvoje čezmorskih zrakoplovov je naročenih, večjih kakor katerokoli drugo zračno prometno sredstvo, ki je bilo doslej znano. Eno izmed njih bo v službi potnikov in pošte pod skupno upravo angleških Imperial Airways in ameriške Pan-American Airways, veliko ameriško družbo, ki oskrbuje promet med Južno in Severno Ameriko.

Nemško gospodarstvo se je zboljšalo

Zavod za proučevanje konjunktura v Nemčiji je izdal poročilo o splošnem gospodarskem stanju Nemčije. V svojem poročilu pravi, da se je stanje nemškega gospodarstva v glavnem zboljšalo. Število stalno zaposlenih delavcev je naraslo na 15,26 milijonov. Tri leta že ni bilo doseženo tako visoko število. Število skupno plačanih plač je naraslo in številke dokazujejo, da se je zopet dvignila kupna moč obrtnikov in kmetovalcev. Skupna številka poslovnega prometa v maloprodaji je narasla v primeri s prejšnjim mesecem za 13 odstotkov.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovi material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cif pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franco naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga. Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Ce zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni izdelki:

- 1051 — Brno, ponuja se zastopnik za listnati les, topolovino in orehovino za furnirje;
1052 — Messina, kanadska topola;
1053 — Milan, zastopnik za slavonsko hrastovino in bukovino;
1054 — Aalten, les za izdelavo palic;
1055 — Rotterdam, parjena bukovina;
1056 — Tel-Aviv, zastopnik za gradben in vpognjen les, furnirje, stolice in klopi;
1057 — Opatija, orehova debela za izdelavo furnirjev.

Deželni pridelki in zdravilne rastline:

- 1058 — Benetke, fižol, zlasti vrste »Bocchini«;
1059 — Dunaj, živila vseh vrst;
1060 — Brno, hren;
1061 — Tunis, zastopnik za živila;
1062 — Praga, seno;
1063 — Plzen, beli fižol in kokalj;
1064 — Dunaj, sirkovo seme;
1065 — Tel-Aviv, zastopnik za žito;
1066 — Tel-Aviv, zastopnik za živila in razne industrijske sirovine;
1067 — Curih, česenj;
1068 — Baden, česenj;
1069 — Anvers, med.

Sadje in vino:

- 1070 — Kopenhagen, suhe češplje brez koščic in orehi;
1071 — Stanislavow, orehi, jabolka in suhe češplje;

1072 — Tel-Aviv, zastopnik za vse vrste sadja;

1073 — Praga, sirov vinski kamen in suhi vinski kvasec.

Zivina, perutnina, ribe:

1074 — Marseille, ribne in mesne konzerve, nasoljene ribe in meso, razne sladčice;

1075 — Tel-Aviv, zastopnik za konzerve vsake vrste.

Rude in kovinski proizvodi:

1076 — Curih, salovec;

1077 — Berlin, razne rude, zlasti svinec in cink, proti kompenzaciji za razne strojne naprave;

1078 — Charleroy (Belg.), lahke verige za ladje in čolne, verige za pse in živino;

1079 — Tel-Aviv, zastopnik za gradbeno železnino;

1080 — Frankfurt a/M., razne rude, zlasti baker in mangan, proti kompenzaciji za tehnični material;

1081 — Rotterdam, mlinski kamni;

1082 — Tel-Aviv, zastopnik za razno železnino, zlasti za gradbeno stroko;

1083 — Tel-Aviv, zastopnik za kuhinjsko posodo, majhne kovinske predmete in vse vrste predmetov za gradbeno stroko;

1084 — Pariz, molybdenit ali vulfenit.

Industrijski proizvodi:

1085 — Bordeaux, predelana in kromova koža, tkana in valjana klobučevina;

1086 — Magdeburg, predivo in vrvi iz konoplje;

1087 — Saint-Amand, ženske nogavice iz naravnih in umetnih svile, iz črne fine volne in bombaža, dolge in kratke nogavice iz enakega materiala za dečke in deklice, moške nogavice vseh vrst;

1088 — Marseille, manufakturno-galantijsko blago vsake vrste;

1089 — Tel-Aviv, zastopnik za kožo, papir in tekstilno blago;

1090 — Tel-Aviv, zastopnik za razne industrijske proizvode in za razno stekleno blago;

1091 — Tel-Aviv, zastopnik za cement;

1092 — Tunis, zastopnik za razne industrijske proizvode;

1093 — Hamburg, celuloza za izdelavo umetne svile;

1094 — Rio Grande, navaden sukanec iz konoplje in koža »boxcalf«, predelana s kromom.

1095 — Bordeaux, sprednji deli za copate;

1096 — Newyork, pletene rokavice z usnje- no dlanjo.

Doma in po svetu

Opleneac postaja vedno bolj jugoslovanska božja pot. Vsak dan prihajajo večje in manjše skupine Jugoslovancev, da se poklonijo spominu blagopokojnega kralja. Tako je bila te dni v Oplencu velika skupina Vojvodincev.

Zgraditev nujno potrebne univerzitetne knjižnice v Ljubljani je zagotovljena. Vlada je že pristala na to, da se zgradi nova knjižnica po osnutku arh. Plečnika za znesek 7 in pol milijona Din. V novi proračun je tudi že vnešena potrebna anuiteta v višini pol milijona Din. Tem bolj je zato nerazumljivo, kako more v »Politiki« načenjati nekdo iz Ljubljane boj proti Plečnikovemu osnutku! Ali se moramo Slovenci res proslaviti, da smo najbolj malenkostni ljudje na svetu?

Prometni minister se je v »Službenih novinah« zahvalil vsemu prometnemu osebju, da so tako odlično izpolnili svojo dolžnost ob pogrebu velikega kralja. To priznanje so tudi naši železničarji v polni meri zaslužili.

Predsednik poljske vlade Kozlovski obišče v kratkem Beograd, da vrne svoječasi obisk predsednika vlade Marinkovića.

Francija namerava baje povišati svoje beograjsko poslanstvo v veleposlanstvo, kakor poročajo nekateri listi. Vest pa je malo verjetna.

Industrijski odsek zbornice v Zagrebu se je izjavil proti obutvi iz kavčuka. Iz higienskih razlogov bi bilo treba po mnenju odseka takšno obutev prepovedati.

Konferenca o sanaciji avtobusnih podjetij, bo še ta mesec v trgovinskem ministru.

Na skoraj pol milijona dinarjev globe je bil obsojen oderuhi Bogdanović v Vele-su, ki je posojal denar tudi proti 1200% obresti.

Kardinal Gasparri, bivši državni tajnik Vatikana, je umrl. Bil je dolgoletni vodja vatikanske politike in tudi eden ustvariteljev sporazuma med Vatikanom in Musolinijem.

Poljski konservativni list »Czas«, eden najstarejših poljskih listov, preneha dne 1. decembra izhajati.

Vseh volilnih upravičencev za posarski plebiscit je 541.000.

50 češkoslovaških policijskih uradnikov odpotuje v Posarje, kjer bodo opravljali policijsko službo.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in
mlini za dišave z električnim
obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

Švedska vlada je naročila v Angliji večje število bojnih letal, ki morajo imeti hitrost 330 km na uro.

Rumunska parlamentarna komisija je ugotovila, da je bila l. 1930. sklenjena pogodba s Škodovimi zavodi zaradi dobave orožja Rumuniji v škodo in da je treba polklicati odgovornost tako takratnega vojnega ko finančnega ministra.

V rumunskem ministru za gozdove so prišli na sled velikim poneverbam. Škoda znaša okoli 100 milijonov lejev. — Več uradnikov je bilo aretiranih.

30 milijonov frankov je vredna knjižnica, ki jo je zapustil Barthou francoski akademiji znanosti in umetnosti.

10 milijonov frankov je odredilo francosko ministru za aviacijo za zmagovalca v hitrostni zračni tekmi iz Pariza v Sajgon, ki bo drugo leto. Pogoj je, da zmagovalec zmagaja na francoskem aparatu.

Žene v Turčiji dobe volilno pravico, kakor je odločil Kemal paša. Zakonski načrt v ta namen že izdeluje parlamentarna komisija.

Dve novi torpedovki po 600 ton sta bile zgrajene za italijansko mornarico na ladjedelnici na Reki.

Najdražji je kruh v Nemčiji, kjer velja kilogram kruha 4,2 fr. frankov; v drugih državah velja kruh: v Finski 3,40, v Švedski 3,10, v Norveški in USA po 3, v Italiji 2,25, v Franciji 1,97, v Angliji 1,85, v Češkoslovaški 1,20 francoskih frankov.

Vsi nemški brzovlaki bodo vozili s hitrostjo 120 kilometrov na uro. Štiri petine vsega nemškega blaga prevozijo železnice.

Blizu Rtiča dobre nade je udarila strela v kožo, v kateri je bilo 61 domačinov. Vse je strela ubila.

O človeku, ki neprestano raste in ki je že tri metre visok, ve poročati najnovejša časnikarska raka. Ta človek se piše Mohamed in živi baje v Egiptu. Odkar je padel z zidarskega odra na glavo, raste neprestano. Menda je tudi tisti bravec padel na glavo, ki verjame to vest.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 21. nov.: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Plošče — 18.20: Bukarešti, vzhodni Pariz (Zdenko Aljančič) — 18.40: Pogovor s poslušalci (prof. Prezeli) — 19.10: Nac. ura: Miljutin Bojić — 19.35: Plošče — 19.50: Jedilni list, program za četrtek — 20.00: Concert Orkestralnega društva Glasbene Matice — 21.30: Narodne žalostinke v ženskem tercetu — 22.00: Čas, poročila, Radijski orkester.

Četrtek, dne 22. nov.: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Smuška ura ljublj. zimskosportnega podsava — 18.30: Radijski orkester — 19.00: Srbohrvaščina (dr. Rupel) — 19.30: Nac. ura: Naša moderna poezija — 19.55: Jedilni list, program za petek — 20.00: Pravna ura (dr. Vladimir Knaflič) — 20.20: »Zvezde kličejo«, slušna igra od Fr. Hernfelda — 21.50: Čas, poročila, Radijski orkester.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 20. novembra: **Velika noč.** Gostovanje drame v Celju.

Sreda, dne 21. novembra: **Migo, dekletje z Monparnasa.** Red Sredla.

Četrtek, dne 22. novembra: **Gugalnica.** Red B.

Petek, dne 23. novembra: **Zaprto.**

Sobota, dne 24. novembra ob 15: **Bratje Karamazovi.** Dijaška predstava. Izven. Cene od 5 do 14 Din.

Nedelja, dne 25. novembra ob 15: **Gugalnica.** Otroška predstava. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Nedelja, dne 25. novembra ob 20: **Waterloo.** Premiera. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Torek, dne 20. novembra: **Rigoletto.** Red A.

Sreda, dne 21. novembra: **Zaprto.**

Četrtek, dne 22. novembra: **Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron, opereta.** Red Četrtek.

Petek, dne 23. novembra: **Carmen.** Gostovanje francoskega tenorista Andree Burdina. Izven.

Sobota, dne 24. novembra: **Izgubljeni valček.** Opereta. Premiera. Izven.

Nedelja, dne 22. nov. ob 15: **Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron.** Izven. Cene od 36 Din navzdol.

Nedelja, dne 25. novembra ob 20: **Traviata.** Izven. Cene od 36 Din navzdol.